HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גנב והקדיש גנב והקיף גנב והחליף גנב ונתן במתנה גנב ופרע (א) חובו גנב ופרע בהקיפו גנב ושלח סבלונות בבית חמיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי קמ"ל אשמעינן רישא גנב ונתן לאחר וטבח דיש שליח לדבר עבירה אע"ג דבכל התורה כולה [א]אין שליח לדבר עבירה [ב]הכא יש שליח לדבר עבירה מאי טעמא וטבחו ב)ומכרו ג)מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר אף טביחה ע"י אחר מחייב ואשמעינן סיפא גנב והקדיש ד)מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים: **מתני'** [ג]גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חוץ מרשותם או שגנב חוץ מרשותם וטבח ומכר ברשותם או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותם משלם תשלומי ארבעה וחמשה [ד]אבל גנב וטבח ומכר ברשותם פטור ה)[ה]היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או הוציאו מרשות בעלים ומת חייב [ו]נתנו לבכורות בנו או לבעל חוב לשומר חנם לשואל לנושא שכר ולשוכר והיה מושכו ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים ומת חייב: **גמ'** בעי אמימר תיקנו משיכה בשומרים או לא אמר רב יימר ת"ש נתנו לבכורות בנו או לבעל חובו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור מאי לאו [ז]שומר וש"מ תיקנו משיכה בשומרין אמר ליה לא גנב הא תנא ליה רישא תנא גנב שגנב מבית הבעלים ותנא גנב שגנב מבית שומר אמר ליה רב אשי לא תדחייה מה לי גנב שגנב מבית שומר מה לי גנב שגנב מבית בעלים אלא לאו שומר וש"מ תיקנו משיכה בשומרין ש"מ ו)איתמר נמי אמר ר' אלעזר כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות [ח]כך תיקנו משיכה בשומרין תניא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין וכשם שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה ז)[ט]כך שכירות נקנית בכסף בשטר ובחזקה ח)שכירות דמאי אילימא

שכירות

והקיף. מכר באמנה ואשראי ולא קיבל דמים: **גנב ופרע בהקיפו.** שהקיפו חבירו פרקמטיא באשראי ופרע לו בהמה זו: **מתני'** (ב) **וטבחו ומכרו חוץ מרשותו.** כשהוציא מרשותו נעשה עליו גנב ט) (לרב יהודה) וקנאו: **או שגנב חוץ מרשותו.** קנאו במשיכה מיד ונעשה גנב עליו אבל גנב וטבח ומכר ברשותו פטור דלא נעשה עליו גנב: **היה.** גנב מושכו ויוצא פטור י)מכלום: **הגביהו.** אפי' ברשות בעלים שהרי הגבהה קונה בכל מקום במסכת קדושין (דף כה:): **נתנו.** בעליו לבכורות בנו לכהן בה' סלעים של פדיון הבן. ל"א נתנו גנב לבכורות בנו ונתנו לו שם במקום שגנבו לשומר חנם ולשואל: **היה מושכו.** הכהן או בעל חוב או השומר ומת ברשות בעלים: **פטור.** הגנב מכלום. ולשון אחרינא עיקר. האי חייב אגנב קאי דמחייב גנב בקנין שלוחיו דאי בנותנו בעליו מאי חייב נהי דשואל מצי למימר חייב באונסין אלא שאר שומרים מי חייבי במתה כדרכה ועוד לגבי כהן ובעל חוב מאי חייב ופטור איכא הפסיד ולא הפסיד מבעי ליה: **גמ' תיקנו משיכה בשומרים.** שלא יתחייב שומר בשמירה עד שימשוך: **מאי לאו.** היה מושכו שומר ומת חייב גנב במשיכת שומר: **לא גנב.** והכי קאמר נתן בעל הבית לבכורות בנו כו' ובא גנב לגונבו משם היה מושכו ויוצא כו':

שכירות

גנב והקדיש משלם ד' וה'. כדמפרש מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים ואיירי בקדשי בדק הבית דלא שייך למימר מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן כמו בקדשי מזבח שקרבן קרב לכפר על הבעלים ונשחט לשמו ושם בעליו עליו ואין להקשות אמאי לא פריך לעיל (דף עו.) וליפלוג וליתני בדידיה בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית משלם תשלומי ארבעה וחמשה כדפריך לעיל ולפלוג וליתני בדידיה בד"א בקדשים קלים דלעיל פריך שפיר דהוי הכל קדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית לא בעי לפלוגי דסתם קדושה דשור ושה דמחייס הוי למזבח אע"ג דהתם מפליג וקאמר (ג) טבח ואח"כ הקדיש משלם ארבעה וחמשה ואותו הקדש הוי קדשי בדק הבית התם לא הוי מחייס ולמ"ד יאוש לא קני א"ש שכשמקדיש לאחר יאוש לאו דידיה קמקדיש ולמ"ד יאוש קני וחיובו הוא דוקא לפני יאוש אבל אחר יאוש שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר אפ"ה מחייב אהקדש אע"ג דלא חייל הקדש מקמי יאוש כי היכי דמחייב במכר ומתנה קודם יאוש אע"ג דלא אהנו מעשיו שלא חל המכר והמתנה כיון דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט בדבר שבידו להקדיש:

אבל גנב וטבח ומכר ברשותו פטור. בשלא הגביהו עסקינן דבהגביהו הוי קני וחייב כדלקמן: **או** שהוציאו מרשות בעלים כו'. בריש אלו נערות (כתובות דף לא: ושם כ) פליגי רב אחא ורבינא חד אמר שהוציאו לסמטא אבל לרה"ר לא קני ודייק מסיפא הוציאו דומיא דהגביהו דאתי לרשותיה ואידך אמר אפילו הוציאו לרה"ר קנה ודייק מרישא דמת ברשות בעלים פטור הא חוץ לרשות חייב אפי' הוציאוהו לרה"ר ונראה דהשתא פליג אאביי ורבא דאמרי בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד:) משיכה קונה בסמטא אבל לא ברה"ר ואין נראה לחלק כלל בין קניית גנב שאין אלא להתחייב באונסין ולשאר קניות מדדרשינן לעיל (דף סה.) גבי גנב אין לי אלא ידו גגו חצירו וקרפיפו מנין משמע דלא מחייב אלא במקום שראוי לקנות כי היכי דדרשינן גיטין (דף עז.) ונתן בידה ונראה דהלכה כאביי ורבא מדמייתי מילתייהו בהמוכר [את] הספינה (שם) משמע שהם עיקר ולא שייך כאן כל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כרבינא לקולא:

נתנו לבכורות בנו או לב"ח. אותו לשון שפירש בקונטרס דאבעלים קאי רחוק מאד חדא שצריך לפרש לאותו לשון שמת בפשיעה ולא כי אורחיה ועוד דלשון חיוב ופטור לא שייך אבכורות בנו וב"ח וצריך לדחות דמשום אחרינא נקט חיוב ופטור ועוד דבתוספתא (פ"ז) קתני הגביהו או נתנו לבכורות בנו משמע דאגנב קאי דאי אבעלים מה צריך הגבהה והא דידיה הוא ועוד דראיה דמייתי ממתני' בגמרא אבעיא דתקנו משיכה בשומרים אי אפשר לייסבה להאי לישנא לפי מה שמפרש בגמ' ול"א שפירש בקונטרס נתנו הגנב לבכורות בנו הוא עיקר דמתחייב הגנב במשיכת הני וא"ת ואמאי מחייב במשיכה והא אין שליח לדבר עבירה וי"ל דהנהו לא ידעי דאתי לידיה באיסורא אלא סבורין שהיה שלו וכן ללישנא דמפרש בפ"ק דבבא מציעא (דף י: ושם ל) טעמא דאין שליח לדבר עבירה משום דשליח בר חיובא הוא ודברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין וכן ללישנא דאי בעי לא עביד אי בעי לא עביד אין שייך לכאן דהתם אין יודע שהשליח יעבור אבל כאן יודע הוא שיקח מאחר שהוא סבור שהוא שלו ולעיל (עא.) גבי גנב וטבח בשבת דמוקי לה בטובח על ידי אחר ופריך וכי היכן מלינו שזה חוטא וזה מתחייב הוי מצי למימר דסבור שהוא שלו אבל משני שפיר והאמת אבל ק"ק היכי יליף מה מכירה ע"י אחר אף טביחה כו' דלמא דוקא כשסבור שהוא שלו כיון דליכא יתור: [ועיין תוס' קדושין מג: ד"ה אמאי]:

תיקנו משיכה בשומרין או לא. הא לא מבעי ליה אי משעת משיכה [או משעת מלאכה] מתחייבים כל חד וחד כדיניה שומר חנם בפשיעה ושומר שכר בגניבה ואבידה ושואל באונסין דפשיטא דמשעת משיכה מתחייבים דאם לא כן מאימתי דהשואל (ב"מ דף צח: ושם) תנן אם אמר לו השואל שלח ושלחה ומתה חייב ובגמרא אמר פרה במשיכה ובשמעתין דשואל קורדום (שם צט.) אמר אי לאונסים מ"ש פרה דמשעת שאלה אלא אור"י דמבעי ליה בשואל ושוכר אי מצי משאיל ומשכיר למיהדר ביה אפי' משך עד שיתחיל במלאכה או לא דאיכא למ"ד גבי שואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו ומצי משאיל הדר ביה וכן בפרה עד שיעשה בה מלאכה ופשיט ליה ממתניתין דנתנו לבכורות בנו דקתני הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת חייב מאי לאו שומר ומדמחייב גנב אמשיכת שומר ש"מ דמשיכה גמורה הוא שאין יכול לחזור בו שאם היה יכול לחזור בו לא היה מתחייב במשיכתו ומשני לא גנב שהיה גנב מושכה מבית שומרים ותנא גנב שגנבו מבית שומרים ומיירי שלא נתן לבכורות בנו ולבעל חובו לגמרי דא"כ הוו בעלים ולא שומר אלא אפותיקי בעלמא עשה להם שאם לא יפרע עד יום פלוני שיהא קנוי להם ורב הונא דאמר בפרק השואל דלא ביקע בו מצי משאיל הדר ביה הוה דחי הכי ולא חייש לפירכא דבסמוך מה לי גנב מרשות שומר מה לי גנב מרשות בעלים ובהאיש מקדש (קדושין דף מז: ושם) איכא תנא כרב הונא דאפי' במלוה יכול לחזור כל זמן שלא הוציאו כ"ש שאילה וג' מחלוקות בדבר דלרב הונא לא תקנו משיכה בשומר ולר"א תקנו כדקאמר התם מ) ופליגא דר"א ולר' אלעזר נמי מדאורייתא יכול לחזור אלא שחכמים תקנו דלא מצי הדר ביה משעת משיכה ועוד קאמר התם ופליגא אדרבי אמי דאמר ר' אמי המשאיל קורדום של הקדש לחבירו מעל וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה משמע דסבר דקנה מדאורייתא דאי מדרבנן ומעל משום דמדרבנן אין יכול לחזור ס כמו נתנה לבלן בפרק הזהב (ב"מ דף מח. ושם) א"כ הוי חומרא דאתי לידי קולא דחבירו מותר לבקע בו לכתחילה:

שהטמין

עין משפט נר מצוה

קכא א מיי' פ"ו מהל' מעילה הלכה ג:

קכב ב מיי' פ"ג מהל' גניבה הלכה י טור ח"מ סימן שנ:

קכג ג מיי' שם הל' יח:

קכד ד ה ו ז מיי' שם הלכה טו ועיין במ"מ:

קכה ח מיי' פ"ב מהל' שכירות הלכה ח סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סימן שז סעיף ג:

קכו ט מיי' פ"א מהל' מכירה הלכה יח סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן קצה סעיף ט וסימן שז סעיף ג וסימן שטו סעיף א:

מוסף רש"י

אין שליח לדבר עבירה. אין שליח חשוב לדבר עבירה שיתחייב שולחו, אלא הרי הוא כעושה מאליו (קדושין מב:). **מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר.** אינה מתקיימת אלא על ידי אחר, הגונב מוכר והלוקח לוקח (שם מג.) אי אפשר אלא על ידי אחר, שהלוקח לוקחו ממנו (כתובות לג:). **היה מושכו ויוצא.** בגונב בהמה ברשות בעלים קאי, ומת. השור, ברשות הבעלים פטור. הגונב מלשלם כלום, דלא קני להתחייב באונסין (כתובות לא:). **שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה.** דנעל ופרץ וגדר כל שהוא, ובמסכת קדושין (כו.) ילפינן להו (ב"מ צט:). **כך שכירות.** קס"ד שכר בהמה וכלים (שם).

מסורת הש"ס

א) [לעיל נא. וש"נ], ב) טבחו או מכרו. דק"ס, ג) [לעיל עא. וש"נ], ד) [לעיל עו.], ה) כתובות לא:, ו) [ב"מ צט.], ז) [עי' תוספות קדושין כז. ד"ה ומקומו], ח) [עי' ב"מ צט:], ט) ס"א ל"ג, י) ס"א מכפל, כ) [ד"ה וברשות], ל) [ד"ה אי], מ) ב"מ צט..

הגהות הב"ח

(א) גמ' ופרע בחובו: (ב) רש"י ד"ה וטבח ומכר חוץ מרשותו דכשהוציאו חוץ מרשותו: (ג) תוס' ד"ה גנב וכו' מפליג וקאמר גנב וטבח ואח"כ:

גליון הש"ס

תום' ד"ה תיקנו וכו' כמו נתנה לבלן בפ' הזהב. לענ"ד נראה דזה צ"ל בסוף הדיבור הזה והביאו ראיה דלקולא לא אזלינן בתר קנין דרבנן והיינו מדאמרינן שם גבי בלן דלר"י דמעות קונות ד"ת נתן לספר מעל אף דמדרבנן לא קני ה"נ הכא אם מה"ת ל"ק אף דמדרבנן קני מ"מ לא יהא מותר לבקע בו:

רבינו חננאל

תנו רבנן גנב ונתן לאחר וטבח או נתן לאחר ומכר, חייב. שמע מינה דיש שליח פיר' שחייב המשלח לעשות דבר עבירה כאילו הוא עשה העבירה מה שאינו בכל התורה כולה בהדיא. קימא לן אין שליח לדבר עבירה. **גנב והקדיש חייב,** שמע מינה מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. **גנב והקיף,** פיר' מכר בהקפה כגון אשראי, גנב והחליפו באחר עם חבירו ונתנו במתנה, גנב ופרעו בחובו גנב ופרעו בהקיפו פי' מה שהיה חנוני מקיפו, גנב ושלחו סיבלונות לבית חמיו אלו כולן כמכירה חשובין וחייב לשלם ד' וה'. **מתני'.** היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור, הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים חייב. **בעי אמימר תיקנו משיכה בשומרין או לא.** ופשט ליה ממתניתין דתנן נתנו לבכורת בנו או לבעל חובו לשומר חנם או לשואל ולנושא שכר ולשוכר, היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור. שמע מינה תיקנו משיכה בשומרין, שמע מינה. איתמר נמי אמר ר' אלעזר כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין. תניא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין. וכשם שהקרקע נקנית בכסף ובשטר ובחזקה, כך שכירות נקנית וכול'.